

Gym's'cool, een digitale tool voor vaksecties LO

De SLO heeft een digitale webenquête ontwikkeld voor vaksecties lichamelijke opvoeding in het voortgezet onderwijs. Vier scholen uit het voortgezet onderwijs hebben gedurende twee jaar als pilot de webenquête Gym's'cool bij leerlingen uit klas 1 en klas 3 uitgetoetst. Vanaf dit schooljaar bestaat ook voor andere scholen uit het voortgezet onderwijs de mogelijkheid om deel te nemen aan Gym's'cool. Kijk voor meer informatie op www.slo.nl/gymscooldemo.

Door: Berend Brouwer en Ger van Mossel

E "Een professionele vaksectie kan dit onderzoek goed inzetten voor verdere ontwikkeling"
"De resultaten zijn soms wel confronterend"

Wat is Gym's'cool?

Gym's'cool is een eenvoudig af te nemen webenquête onder leerlingen en docenten lichamelijke opvoeding aan het einde van het schooljaar. Via Gym's'cool krijg je inzicht in hoe je leerlingen de lessen bewegingsonderwijs waarderen en hoe hun beweeg- en sportgedrag is in hun vrije tijd. De gegevens van de leerlingen worden steeds vergeleken met gegevens van andere scholen (de zgn. benchmark), en waar dat interessante inzichten oplevert, aangevuld met gegevens uit de docentenvragenlijst.

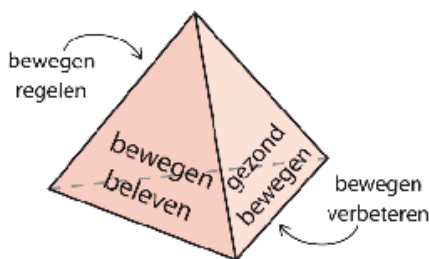
Waarom meedoen aan Gym's'cool?

Op grond van de resultaten kun je bijvoorbeeld met de vaksectie lichamelijke opvoeding achter het volgende komen.

- Wat vinden de leerlingen van het huidige programma LO?
- Wat zijn de verschillen in waardering tussen jongens en meisjes, leerjaar 1 en 3 en onderwijstypen?
- Wat is de deelname van de leerlingen aan on- en georganiseerde sport?
- Aan welke naschoolse sport hebben de leerlingen behoefte?
- Welke beweegmotieven vinden de leerlingen belangrijk?

Waaruit bestaat Gym's'cool?

Leerlingen uit klas 1 en klas 3 vullen aan het eind van het schooljaar per klas in een computerlokaal een digitale webenquête in. Dit vergt

Vier sleutels voor kwaliteit

De resultaten uit de webenquête zijn inhoudelijk onder te verdelen in leerlingkenmerken aan de ene kant en kwaliteitskenmerken van LO aan de andere kant.

Leerlingfactoren	Kwaliteitskenmerken LO
<ul style="list-style-type: none"> ● geslacht, leerjaar en type onderwijs ● sportdeelname ● motieven om te bewegen en te sporten ● bewegingsvaardigheid 	<ul style="list-style-type: none"> ● De opvatting van leerlingen over hun docent LO ['nice and good'] ● De kwaliteitsleutels voor LO ● Bewegen verbeteren ● Bewegen regelen ● Gezond bewegen ● Bewegen beleven ● De waardering van leerlingen over LO

enige organisatie van de school. De docenten LO doen dat op een eigen gekozen moment. Nadat alle leerlingen en docenten de webenquête hebben ingevuld, krijg je een schoolrapportage. Bovendien krijg je een powerpoint-document met alle 47 tabellen. Je kunt dit document gebruiken bij een bespreking van de schoolrapportage tijdens een vaksectieoverleg of bijvoorbeeld bij een presentatie naar collega's.

Schoolrapportage

De schoolrapportage biedt zicht op wat de leerlingen vinden van de gerealiseerde kwaliteit van de lessen LO. Als referentiekader gelden de vier kwaliteits sleutels uit het Basisdocument Bewegingsonderwijs voor onderbouw van het VO: bewegen beleven, bewegen verbeteren, bewegen regelen en gezond bewegen. Het gebruik van het basisdocument is geen voorwaarde om Gym's'school af te nemen.

Voorbeelden van enkele resultaten uit de pilot

In de schoolrapportage staan 47 tabellen met resultaten. Hieronder geven we aantal voorbeelden. De pilotschool wordt vergeleken met een kleine benchmark van vier pilotscholen. Aan deze benchmark kunnen geen representatieve conclusies worden verbonden.

Aan de leerlingen zijn diverse vragen gesteld over hun sportdeelname in de afgelopen twaalf maanden. Hieronder zie je een voorbeeld van tabel 1 uit één van de schoolrapportages met het gemiddelde aantal sporten in de afgelopen twaalf maanden. In tabel 2 staan de tien meest beoefende on- en georganiseerde sporten van één van de pilotscholen en van de benchmark. Een ander belangrijk resultaat is dat de school het aantal leerlingen met één of meerdere zwemdiploma's krijgt teruggerapporteerd. Van de benchmark heeft 94 procent van de leerlingen één of meerdere zwemdiploma's.

In de webenquête worden vijf uitspraken voorgelegd over school-sport. Tabel 4 is een voorbeeld uit een van de schoolrapportages met

FOTO: ANITA REEMERSMA

het aantal procenten van leerlingen dat met een uitspraak eens of helemaal eens is.

Tabel 12 uit de schoolrapportage is een voorbeeld met het oordeel van jongens en meisjes over hun 'eigen beleefde' bewegingsvaardigheid. Bij de vier pilotscholen zijn jongens positiever over hun eigen >>

	School			Benchmark		
	klas 1	klas 3	totaal	klas 1	klas 3	totaal
Georganiseerde sporten	1,3	1,1	1,2	1,3	1,3	1,3
Ongeorganiseerde sporten	3,6	2,7	3,1	2,9	2,3	2,6

Tabel 1. Gemiddeld aantal sporten in de afgelopen twaalf maanden

School	Benchmark
voetbal (veld)	voetbal (veld)
voetbal (straat, panna)	voetbal (straat, panna)
basketbal	hardlopen/joggen/trimmen
tennis	tennis
fitness (cardio/kracht)	fitness (cardio/kracht)
zwemmen (banen)	danssport (jazzdans, streetdans, capoeira etc)
voetbal (zaal, futsal)	zwemmen (banen)
hardlopen/joggen/trimmen	basketbal
badminton	badminton
danssport (jazzdans, streetdans, capoeira etc)	tafeltennis

Tabel 2. De tien meest beoefende sporten

Contact:

g.vanmossel@slo.nl, b.brouwer@slo.nl

		School	Benchmark
School sport	Op mijn school kan ik na schooltijd leuke sporten doen	62	36
	Ik vind dat er bij ons op school voldoende beweeg en sportactiviteiten worden georganiseerd	63	54
	De school stimuleert mij tot bewegen en sport	51	42
	Ik zou willen dat de school meer naschoolse sporten aanbiedt	30	26
	Ik zou vaker aan naschoolse sport willen meedoen op school	32	23

Tabel 4. In hoeverre kloppen de volgende uitspraken voor jou? (percentage (helemaal) mee eens)

	School		Benchmark	
	jongens	meisjes	jongens	meisjes
Bewegingsvaardigheid	3,8	3,3	4,0	3,2

Tabel 12. Eigen gemiddelde bewegingsvaardigheid: verschillen tussen jongens en meisjes (schaal 1 - 6)

Naschoolse activiteiten

bewegingsvaardigheid dan meisjes. Op de betreffende pilotschool zijn de verschillen tussen jongens en meisjes kleiner dan in de benchmark.

Aan de leerlingen wordt ook gevraagd welke activiteitsgebieden volgens hen te weinig, in voldoende mate of te veel aan bod komen tijdens de lessen LO. Dezelfde vraag is tevens aan de docenten LO gesteld. In tabel 18 van de schoolrapportage ziet u het resultaat van één pilotschool. Over de alternatieve activiteiten zijn de leerlingen en docenten het redelijk eens.

Tot slot geven we in tabel 38 en 39 een voorbeeld met resultaten over de waardering van leerlingen uit respectievelijk klas 1/3 en vmbo/avo over LO. Zowel op de pilotschool als in de benchmark neemt de waardering over LO in klas 3 af (tabel 38). In tabel 39 zien we dat de waardering van de vmbo-leerlingen van de pilotschool beduidend lager is dan de waardering van de vmbo-leerlingen uit de benchmark.

Formuleren van verbeterpunten

De SLO heeft aansluitend aan de verspreiding van de schoolrapportages een adviesbijeenkomst verzorgd op de pilotscholen. Tijdens de adviesbijeenkomst werden de opvallendste resultaten besproken en gezocht naar mogelijke verklaringen. De adviesbijeenkomsten werden door de docenten LO als zeer inspirerend ervaren. Tijdens de bijeenkomsten formuleerden de vaksecties een aantal verbeterpunten voor het volgende schooljaar. Voorbeelden van gekozen verbeterpunten zijn:

- meer rekenschap geven aan beweegmotieven van meisjes
- invoeren van meerdere keuzemogelijkheden in het programma van klas 3
- opnemen van op fitheid gerichte activiteiten in het programma
- minder belang hechten aan het verbeteren van bepaalde bewegingsvaardigheden bij vmbo, maar meer op het 'bewegen beleven' door de leerlingen.

		leerlingen			docenten LO		
		te weinig	in voldoende mate	te veel	te weinig	in voldoende mate	te veel
reguliere activiteiten	Spel	14	68	18	0	100	0
	Turnen	28	60	11	0	100	0
	Atletiek	26	62	12	0	100	0
alternatieve activiteiten	Zelfverdediging	63	30	6	67	33	0
	Bewegen op muziek	45	40	14	44	56	0
	Zwemmen	68	28	4	89	11	0
	Fitness-activiteiten	60	34	6	56	44	0
	Andere activiteiten	38	50	12	67	33	0

Tabel 18. Welke activiteiten komen volgens de leerlingen en docenten LO te weinig, in voldoende mate of te veel aan bod tijdens de gymlessen? (%)

		School		Benchmark	
		klas 1	klas 3	klas 1	klas 3
Gymles	Ik ga graag naar de gymles	69	54	68	59
	Ik vind gym leuk	72	60	72	64
	Ik ben tevreden over de gymlessen	65	51	64	57

Tabel 38. In hoeverre kloppen de volgende uitspraken voor jou? Verschillen tussen klas 1 en 3 (percentage (helemaal) mee eens)

		School		Benchmark	
		vmbo	avo	vmbo	avo
Gymles	Ik ga graag naar de gymles	51	65	63	64
	Ik vind gym leuk	56	70	68	69
	Ik ben tevreden over de gymlessen	49	61	59	62

Tabel 39. In hoeverre kloppen de volgende uitspraken voor jou? Verschillen tussen vmbo en avo (percentage (helemaal) mee eens)

Een docent LO over Gym's'cool

"Het afnemen van de enquête is goed te doen. De schoolrapportage is goed bruikbaar om de kwaliteit van LO te verbeteren. Een 'professionele' vaksectie zal dit onderzoek goed kunnen inzetten voor verdere ontwikkeling. Ik vond de resultaten soms ook wel confronterend! Wij zijn bijvoorbeeld als vaksectie LO er nog eens duidelijk op gewezen dat wij nog eens goed moeten nadenken over onze houding en onze lessen. De meest opvallende resultaten bij ons waren verder:

- * twee procent van de leerlingen heeft geen zwemdiploma
- * meisjes waarden LO beduidend lager dan jongens
- * onze zaal en het veld zijn prima in orde
- * wij hebben inderdaad geen goed ingericht schoolplein om te bewegen en te sporten. Het staat nu op een prioriteitenlijstje bij de directie!"

Nu deelnemen?

Ben je als vaksectie geïnteresseerd in Gym's'cool? Afname vindt eind mei/begin juni plaats in een computerlokaal bij leerlingen uit klas 1 en 3. Iedere leerling krijgt een toelichtende brief met een eigen inlogcode. De afname duurt ongeveer 15 minuten. Na de afname krijgt de school een schoolrapportage met de eigen resultaten en die van de benchmark. Bij deelname van veel scholen vergroot de benchmark. Een extra optie is dat individuele docenten een rapportage opvragen van de resultaten van hun eigen leerlingen. Daarnaast is het mogelijk dat de school een adviesbijeenkomst aanvraagt bij SLO. Tijdens de adviesbijeenkomst vat een medewerker van SLO de belangrijkste resultaten samen en formuleert de vaksectie een aantal vervolgstappen.

Meer informatie

Benieuwd naar 'Gym's'cool, een tool voor vaksecties LO? Op www.slo.nl/gymsooldemo vind je onder andere de webenquête, een voorbeeld van een schoolrapportage, de inlogbrief voor leerlingen en de kosten. ◀